

NTM – dolegliwość współwystępująca w chorobie Alzheimera

ANNA BARCZAK

PSYCHOLOG Z ODDZIAŁU ALZHEIMEROWSKIEGO
CENTRALNY SZPITAL KLINICZNY MSWiA W WARSZAWIE

Nietrzymanie moczu (NTM) jest częstym problemem towarzyszącym chorobom neurodegeneracyjnym, przebiegającym z otępieniem, a takim schorzeniem niewątpliwie jest choroba Alzheimera.

Należy mieć na uwadze, iż choroby otępienne dotyczą osób starszych i nietrzymanie moczu może wynikać ze zmian, związanych z naturalnym procesem starzenia się tkanki łącznej lub problemów ginekologicznych u kobiet w podeszłym wieku. Trudności w trzymaniu moczu są typowe dla zaawansowanej fazy choroby. Obecność tego objawu we wcześniejszych fazach otę-

pienia, może sugerować istnienie innych przyczyn NTM lub inną chorobę przebiegającą z zaburzeniami pamięci, np. chorobę Hakima.

Cały system regulujący kontrolę moczu jest niezwykle złożony. W mózgu można wyróżnić ośrodek mikcji zlokalizowany w móście oraz obszary odpowiadające za kontrolę zwieraczy. Są one zlokalizowane w przedniej części mózgu, a konkretnie w obszarach prawego przedniego zakrętu obręczy – struktury położonej w przyśrodkowej części mózgu. Kontrolowanie oddawania moczu jest umiejętnością, którą zdobywamy w trakcie naszego rozwoju

i polegają na zdolności hamowania reakcji. Sam proces kontroli, jest regulowany przez obszary mózgowie, które odpowiedzialne są za świadome kierowanie naszym zachowaniem. Trudności w kontrolowaniu oddawania moczu u pacjentów z otępieniem, wynika z postępującego zaniku mózgu.

Nietrzymanie moczu stanowi problem higieniczny i utrudnia kontakty międzyludzkie.

Stwarza ono ograniczenia w codziennej aktywności w zakresie higieny, np. przy podnoszeniu przedmiotów, pokonywaniu nawet niewielkich odległości, chodzeniu po schodach, w transporcie publicznym. W efekcie, schorzenie powoduje duże stresse, poczucie bezsilności, skrupowania, osamotnienia i często wycofywanie się z aktywnego życia. Prowadzi także do pogłębiania zależności osób z NTM od ich opiekunów, a także zwiększenia obciążeń i kosztów społecznych. Nietrzymanie moczu sprzyja podrażnieniom skóry, powstawaniem odleżyn, nawracającym infekcjom układu moczowego, upadkom i złamaniam z powodu poślizgnięcia się. NTM stanowi grupę schorzeń, wymagających olbrzymich nakładów finansowych na leczenie, zaopatrzenie rehabilitacyjne, fachową opiekę, czy środki higieniczne.

Zagubienie i dezorientacja, które towarzyszą chorobom otępiennym, mogą powodować trudności w rozpoznaniu potrzeby oddania moczu oraz wycucia momentu całkowitego opróżnienia pęcherza.

Pacjenci z otępieniem, często w poszukiwaniu toalety błądzą po mieszkaniu, niekiedy nie udaje im się odnaleźć toalety na czas, zdarza się, że załatwiają swoją potrzebę w przypadkowym miejscu, co dodatkowo może pogłębiać stan psychiczny pacjenta – jego zdenerwowanie, niepokój, nawet lęk.

Częste wstawanie pacjenta w nocy, ma wpływ również na osobę opiekuna. Może być przyczyną niezdolności do efektywnej opieki z powodu zmęczenia po nieprzespanej nocy i zwiększenia wysiłku wkładanego w czynności pielęgnacyjne i porządkowe. ■